

Przeczytaj fragment książki Mariusza Wollnego „Był sobie król... Poczet Jagiellonów.”

Polak, Węgier - dwa bratanki, i do szabli, i do szklanki, nie bez kozery powiada znane polskie porzekadło. Bo i prawdą jest, że od najdawniejszych czasów Polacy i Madziarzy na ogół żyli w wielkiej przyjaźni, a jeśli się czasem kłócili, to tylko po to, żeby jakoś ożywić tak nudne sąsiedztwo. Rodzinna sielanka najpiękniej rozkwitła za czasów dwóch ostatnich Piastów.

W 1320 r. (król) Łokietek wydał córkę za Karola Roberta, a dziewięć lat później posłał na Węgry 19-letniego (syna) Kazimierza, aby załatwił ważne sprawy polityczne, a przy okazji ogładził się w wytwornym towarzystwie. Tymczasem polskiego królewicza bardziej od polityki interesowały sprawy zgoła niepolityczne. Zaś starsza siostra Elżbieta tak dogadzała Każkowi, że razem wywołali potężną awanturę [...], w której trup ścieł się gęsto, a Elżbieta straciła cztery (coż by innego!) palce ciachnięte mieczem. Odtąd nazywano ją Królową Kikutą, Kazimierz (bardzo wówczas Niewielki) chyłkiem wrócił do ojczyzny, ale przyjaźni polsko-węgierskiej to nie nadważyło.

W 1335 r. już jako król, Kazimierz znów przybył do Wyszehradu i zawarł z Karolem Robertem umowę. W zamian za pomoc w podboju Rusi obiecał szwagrowi swój tron dla jego potomków w przypadku, gdyby zmarł nie pozostawiając dziedzica. Zaledwie 25-letni, krzepki i silny Kazimierz, spoglądając na chuderławego, 9-letniego Ludwisa i jego jeszcze bardziej cherlawych braciszczków, zapewne śmiał się w kułak i ukradkiem zacierał ręce, mniemając, że za darmo ubija świetny interes. Gdzieżby mu wtedy przyszło do głowy, że nie będzie miał syna!

Węgrzy natomiast potraktowali sprawę bardzo serio i rzetelnie wywiązywali się ze swych zobowiązań. W 1351 r. ruszyła kolejna wielka wyprawa na Ruś, aby odbić jej część z rąk Litwinów, i tym razem, oprócz Kazimierza Wielkiego, brał w niej udział także Ludwik. [...] Ekspedycja zaczęła się niefortunnie, bo pod Lublinem Kazimierz ciężko się rozchorował i w kampanii już nie uczestniczył. Zapobiegliwy Ludwik skorzystał z okazji i na wypadek śmierci wuja odebrał od polskich rycerzy potwierdzenie swego prawa do tronu po Kazimierzu. Po czym pokonał Litwinów, wziął do niewoli księcia Kiejstuta i wymógł na nim obietnicę chrztu, bowiem Litwini wciąż jeszcze byli poganami.

I. Zadania do tekstu

1. Narracja w tekście:

- ☐ A) jest pierwszoosobowa ☒ B) ma charakter humorystyczny
☐ C) przypomina zapis kronikarski ☐ D) jest typowa dla dziennika

2. Polacy i Węgrzy są w tekście ukazani jako narody:

- ☐ A) rywalizujące ze sobą ☒ B) wspierające się
☐ C) skłócone ☐ D) dążące do zjednoczenia

3. Podkreślony fragment informuje o:

- ☐ A) przebiegu negocjacji z królem Węgier ☐ B) stosunkach między Kazimierzem a węgierskimi królewiczami
☐ C) warunkach umowy między królami ☒ D) opinii młodego króla na temat zawartej umowy

4. Celem wysłania na Węgry nastoletniego Kazimierza było:

- ☒ A) nabranie przez Kazimierza doświadczenia politycznego i towarzyskiego
☐ B) uczestnictwo w hulankach i zabawach
☐ C) spotkanie ze starszą siostrą
☐ D) omówienie wojny z Litwinami

5. Karol Robert był dla Kazimierza Wielkiego:

- ☐ A) wujem ☐ B) kuzynem ☒ C) mężem siostry ☐ D) teściem

6. W czasie wyprawy na Ruś:

- ☐ A) zmarł Kazimierz Wielki ☐ B) Ludwik Węgierski został królem Polski
☒ C) Król Węgier pokonał litewskiego księcia ☐ D) Król Ludwik ochrzcił Litwinów

II. Zadania do lektur

7. Do akcji przypowieści *O synu marnotrawnym* nie należą:

- ☐ A) losy starszego syna ☒ B) działania ojca podczas nieobecności młodszego syna
☐ C) zajęcia młodszego syna po odejściu od ojca ☐ D) przygotowania do powitania nadchodzącego syna

8. Miłosierny Samarytanin w kulturze europejskiej oznacza człowieka:

- ☒ A) niosącego bezinteresowną pomoc ☐ B) opiekującego się chorymi
☐ C) pomagającego podróżnym ☐ D) poświęcającego życie za innych

9. Podróżny z przypowieści O miłosiernym Samarytaninie został napadnięty:

- ☐ A) w gospodzie ☒ B) podczas podróży do Jerycha
☐ C) w Jerozolimie ☐ D) w drodze do Samarii

10. Prometeusz był:

- ☐ A) jednym z bogów olimpijskich ☒ B) tytanem przychylnym ludziom
☐ C) bratem Heraklesa ☐ D) odkrywcą ognia

11. Karą bogów dla Prometeusza było przykucie do skały:

- ☐ A) Olimpu ☐ B) Atlasu ☐ C) Koryntu ☒ D) Kaukazu

12. Król Minos nie chciał wypuścić Dedala z Krety, ponieważ Dedal:

- ☐ A) produkował złoto ☐ B) zabił Minotaura
☒ C) znał plan labiryntu ☐ D) planował zabić Minosa

13. Związek frazeologiczny Ikarowy lot oznacza:

- ☒ A) osiągnięcie celu, które nie przynosi oczekiwanej korzyści ☐ B) zrealizowane marzenie
☐ C) nieposłuszeństwo ☐ D) nieostrożność

14. Przypowieść O pannach mądrych i głupich ukazuje konsekwencje:

- ☐ A) lenistwa ☒ B) braku przezorności, zaniedbania
☐ C) kłótności ☐ D) braku wytrwałości

15. Aleksander Fredro ukazał charakter bohaterów wiersza:

- ☐ A) uwypuklając ich wady ☒ B) na zasadzie kontrastu
☐ C) stosując liczne epitety ☐ D) dzięki użyciu uosobienia

*Paweł i Gawęł w jednym stali domu,
Paweł na górze, a Gawęł na dole;
Paweł, spokojny, nie wadził nikomu,
Gawęł najdziwsze wymyślał swawole*

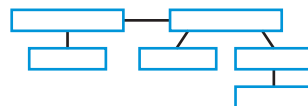
16. Punkt kulminacyjny jest charakterystyczny dla kompozycji:

- ☒ A) noweli ☐ B) mitu ☐ C) przypowieści ☐ D) powieści

III. Nauka o języku

17. Wykres przedstawia zdanie:

- ☒ A) Mity greckie często odnoszą się do zjawisk przyrodniczych.
☐ B) Ateńczycy uważali boginię Atenę za opiekunkę miasta.
☐ C) Liczni bogowie greccy mieli swoje słabości.
☐ D) Na wysokim i niedostępnym Olimpie rządził gromowładny Zeus.

18. Partykułą jest:

- ☒ A) niech ☐ B) toteż ☐ C) ponad ☐ D) już

19. Latem w parku trenowano chodzenie po linie. - w zdaniu podkreślono:

- ☐ A) podmiot ☐ B) orzeczenie ☒ C) dopełnienie ☐ D) przydawkę

20. Czasownikiem niedokonanym jest:

- ☐ A) odczytać ☐ B) włączyć ☐ C) wziąć ☒ D) szukać

21. Niepoprawna interpunkcja jest w zdaniu:

- ☐ A) Grali w szachy, scrable, bierki. ☐ B) Nie czytał ani gazet, ani magazynów, ani książek.
☐ C) Kupili nowe meble, ale w dawnym stylu. ☒ D) Przedstawienie było ciekawe lecz zbyt długie.

22. W liczbie mnogiej nie występuje rzeczownik:

- ☐ A) spodnie ☐ B) nożyce ☐ C) dno ☒ D) aluminium

23. Zaimkiem rzeczownym jest:

- ☐ A) tu ☒ B) ktoś ☐ C) tyle ☐ D) mój

24. Przez plecy przebiegł mu dreszcz. - zdanie jest typowe dla:

- ☐ A) charakterystyki ☒ B) opisu przeżyć ☐ C) dziennika ☐ D) opisu postaci

25. Zdaniem bezpodmiotowym jest:

- ☐ A) Wieszanie dekoracji. ☐ B) Zawieście dekoracje!
☐ C) Powiesimy dekoracje. ☒ D) Powieszono dekoracje.

26. Wyrazem pokrewnym do łowić jest:

- ☐ A) ryba ☐ B) łódź ☐ C) wędką ☒ D) połów